Hukuk Bölümü 2008/239 E. , 2008/259 K.

- 2247 SAYILI YASA'NIN 19. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN VE YÖNTEMINE UYMAYAN BAŞVURUNUN,AYNI YASANIN 27. MADDESI UYARINCA REDDİ GEREKTIĞI
  - MADEN KANUNU (3213) Madde 12

"İçtihat Metni"

Davacı : Z.Ö.

Vekili : Av. N.Ş.

Davalı : Bursa Valiliği

Vekili : Av. Z.Ş.

O L A Y : Bursa Valiliği İl Özel İdaresi Gelir Müdürlüğü'nün 1.11.2005 gün ve 18/1965 kayıt no'lu (vergi/ceza) tahakkuk ihbarnamesi ile, davacıya 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca kaçak kum cezası verildiği bildirilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BURSA/YENİŞEHİR SULH CEZA MAHKEMESİ; 9.3.2007 gün ve E:2006/168 Müteferrik, K:2006/168 Müteferrik sayı ile, Bursa Valiliği İl Encümen Kurulu'nun ceza tutanağı ile başvuruda bulunana idari yaptırım kararı uygulaması nedeniyle başvuruda bulunan tarafından idari yaptırımın iptalinin istenildiği, idari yaptırım kararının Maden Kanunu'na muhalefetten verildiği, ancak idari yaptırım kararına konu olan eyleme verilen idari yaptırımın 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na dayanılarak ve bu Kanunun verdiği yetkiye istinaden ilgili idarece verildiği, 5302 sayılı Yasa'nın kararların tebliği ve itiraz hükümlerini düzenleyen 59. maddesinde, "Bu Kanuna göre verilen ceza kararları 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. İdari yargı mercilerine yapılacak müracaat, para cezalarının yürütülmesini durdurmaz" hükmüne yer verildiğinin görüldüğü, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinden söz ederek, tartışılması gereken hususun Kabahatler Yasası'nın 3-a bendinde geçen "diğer kanunlar" ibaresinden ne anlaşılması gerektiği olduğu, somut olayda verilen idari yaptırımın Maden Kanunu'nda yer aldığı, ancak idarenin İl Özel İdaresi Kanunu'nun kendisine verdiği yetkiye istinaden idari yaptırım kararını uyguladığı, Maden Kanunu'nda verilen idari yaptırım kararına karşı başvurulacak kanun yolu gösterilmemişken, İl Özel İdaresi Kanunu'nun 59/2 maddesinde, "İdari yargı mercilerine yapılacak müracaat, para cezalarının yürütülmesini durdurmaz" hükmüne yer verilerek İl Özel İdaresi tarafından verilen kararların idari yargı denetimine tabii olduğunun ifade edildiği, somut olayda da olduğu şekilde bazen idari yaptırım kararını içeren Yasa ile idareye bu idari yaptırım kararını veren idarenin yaptırım uygulama yetkisinin her zaman tek bir yasa içerisinde düzenlenmemiş olabildiği, bu durumda, kanun yoluna ilişkin düzenlemenin idari yaptırım kararını içeren yasa içerisinde mi yoksa idareye bu yetkiyi veren yasa içerisinde mi aranması gerektiği hususunda ise yasada açık bir düzenleme bulunmadığının anlaşıldığı, Kabahatler Yasası'nın 3-a bendinde "diğer kanunlarda'" ibaresine yer verildiğine ve açıkça "idari yaptırımın yer aldığı yasada" denilmediğine ve kanun yoluna ilişkin düzenlemelerin de usul hükmü içeren yasalar içerisinde düzenlenmiş olmasının işin doğasına uygun olduğuna istinaden; idari yaptırım kararı verme yetkisinin düzenlendiği yasada dahi idari yaptırım kararına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin var olması halinde bu yasa hükümlerinin uygulanması gerekeceği ve Kabahatler Kanunu'nun kanun yollarına ilişkin hükümlerinin bu tür olaylarda uygulanamayacağı sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 2. İDARE MAHKEMESİ; 29.11.2007 gün ve E:2007/563, K:2007/2433 sayı ile,

davacı vekili tarafından, davacıya Bursa Valiliği İl Özel İdaresi'nin 1.11.2005 günlü tahakkuk ihbarnamesi ile bildirilen 560.000,00YTL tutarındaki para cezasına karşı Bursa-Yenişehir Sulh Ceza Mahkemesi'nin E:2006-168 Müt. Esasında açılan davada, anılan Mahkemenin, 9.3.2007 günlü, idare mahkemelerinin görevli olduğundan bahisle verdiği "görev ret" kararı üzerine dava konusu işlem ile verilen para cezasının iptali istemiyle Bursa Valiliği'ne karşı 6.4.2007 tarihinde kayda giren dilekçe ile Mahkemelerinde dava açıldığı, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12/5 maddesinden ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddelerinden söz ederek, dava dosyasının incelenmesinden, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca verilen 560.000,00YTL tutarındaki para cezasına karşı Bursa 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin E:2006-168 Müt. Esasında açılan davada, anılan Mahkemenin, 9.3.2007 tarihli, idare mahkemelerinin görevli olduğundan bahisle verdiği "görev ret" kararı üzerine dava konusu işlem ile verilen para cezasının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, 5326 sayılı Yasa'nın 5560 sayılı Yasa ile değişik 3. maddesinin 1/a bendi uyarınca dava konusu maden para cezasının dayanağı 3213 sayılı Kanun'da söz konusu idari para cezalarına karşı açılacak davalarda idare mahkemelerinin görevli olduğuna ilişkin açık bir düzenlemenin yer almaması ve yine 27. maddesinin 8. fıkrası uyarınca dava konusu işlem ile aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren karara karşı dava açılmaması karşısında, Mahkemelerinde açılan iş bu davanın görüm ve çözümünde sulh ceza mahkemesinin görevli bulunduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 15 ve 19. maddeleri uyarınca görevli yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, O.Cem ERBÜK, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 13.10.2008 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile

başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; adli yargı yerince idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen idari yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir" hükmüne göre, adli yargı yerinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine idari yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler" hükmüne göre ise, idari yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren adli yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasa koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, idari yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Bursa 2. İdare Mahkemesi'nce 19. maddeye göre başvuruda bulunulduğunun kabulü suretiyle inceleme yapılması gerekmektedir. Buna göre:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne yer verilmiş; aynı Yasanın 27. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder" denilmiştir.

Anılan Yasa hükmüne göre, bir yargı yerinin re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunabilmesi için; tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada, daha önce diğer yargı yerlerinden birisi tarafından görevsizlik kararı verilmiş ve bu kararın kesinleşmiş bulunması ve bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen yargı yerinin de davada görevsizlik kararı veren yargı yerinin görevli olduğu kanısına varması gerekmektedir.

İdare Mahkemesi dosyasından, Sulh Ceza Mahkemesi kararının kesinleşip kesinleşmediği anlaşılamadığından, Başkanlığımızca, 28.7.2008 gün ve E:2008/239 sayılı yazı ile, Bursa/Yenişehir Sulh Ceza Mahkemesi'nden 9.3.2007 gün ve E:2006/168 Müt. sayılı görevsizlik kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin gönderilmesinin istenilmesi üzerine anılan Mahkemece gönderilen 8.8.2008 gün ve Müt:2006/168 sayılı yazıda, ilgili dosyalarına itiraz edildiğinden, dosyanın temyiz aşamasında olup, Mahkemelerinin 9.3.2007 tarih ve 2006/168 Müt. sayılı kararının kesinleşmediği belirtilmiştir.

Bu durumda, İdare Mahkemesince görev uyuşmazlığına konu edilen Bursa/Yenişehir Sulh Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı kesinleşmediğinden, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen koşullar gerçekleşmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan ve yöntemine uymayan başvurunun, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

SONUÇ : 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan ve yöntemine uymayan BAŞVURUNUN, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 13.10.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.